

Fedrelandets fiender

Taler

Vidkun Quisling

Dato

7 april 1932

Sted

Stortinget

1 Like før påske talte hr. Nygaardsvold fra dette sted hårdt og hånlig om en ung mann, som i landets tjeneste hadde fått sitt ene øie ødelagt av pøbelen. Iforgårs fant han det passende å omtale mig på en lignende måte i anledning av det overfall som jeg hadde vært utsatt for. Hr. Nygaardsvold har igjen å

5 demonstrere, hvor kjekk han vilde vært i en lignende situasjon, og hvorledes han og hans nærmeste vilde føle det, hvis de blev utsatt for en lignende behandling. Hr. Nygaardsvold skal huske på at der er en nemesis i livet for den som handler urettferdig, selvom det er mot den han tror har urett.

10 Hr. Nygaardsvold fryktet det kommende valg, og frykten har store øine. Men jeg skal si at jeg har aldri tenkt å benytte denne sak for et sådant tilfelle. Alt hvad jeg kan meddele til opklaring av denne affære, har jeg redegjort for, men jeg kan ikke fortelle mer enn jeg vet, og jeg kan ikke ta ansvaret for, hvad aviser skriver hverken om tildragelsen i sig selv eller som kommentarer til den. Jeg kan ha min

15 personlige mening om saken, om hvad der står bak, men i motsetning til mange av mine landsmenn finner jeg ikke å burde fremkaste mistanker, som jeg ikke tilstrekkelig kan bevise. Hr. Nygaardsvold kom med den slette bemerkning, at hvis saken ikke blir opklart, så forbeholder han og andre sig å tro, hvad de vil. Men jeg forbeholder mig også ikke å finne mig i alt.

20

Helt fra min første fremtreden i vårt politiske liv har jeg vært målet for systematiske og ondartede angrep fra de revolusjonære i vårt land og delvis også fra deres utenlandske forbindelser - en behandling og en forfølgelse som jeg håper ikke har hatt sitt sidestykke i vårt land. Jeg kunde kanskje, eller jeg burde

25 kanskje ha følt mig stolt over at jeg er blitt holdt verdig til således å bli forfulgt av dem som vil vårt samfunds ødeleggelse, men jeg har ikke kunnet annet enn å se på det med forakt, og jeg kommer til å se på det med forakt, både på grunn av beskyldningenes art, og fordi de skriver sig fra folk, som ikke har de egenskaper som jeg forlanger av dem, som man skal føle sig injuriert av. Eller vil man

forlange i en brytningstid som vår, at man skal reagere for hvilke som helst beskyldninger, som politiske motstandere griper til for å komme en til livs, når de ikke kan få ende på en på annen måte?

- 35 For at min taushet imidlertid ikke skal misforståes og skade en god sak, så vil jeg i tillegg til hvad jeg anførte ifjor, da man også angrep mig, få lov til å gi nogen svar.

- Man beskyldte mig ifjor for at jeg var blitt utvist fra Russland for visse ting. Det
40 var ikke sant. Man har påstått at jeg har tilbudt de revolusjonære partier min tjeneste for å hjelpe dem til å gjennomføre deres revolusjons- og omstyrtningspolitikk. Det er heller ikke sant. Det er ikke sant bare av den grunn, at jeg i den tid hadde mitt virke utenfor landet og i mange år fremover fortsatt hadde mitt virke utenfor landet og bare opholdt mig her leilighetsvis. Til disse
45 beskyldninger har man, efterat saken var oppe i Stortinget ifjor, også føid nogen nyere og av et grovere kaliber, nemlig det, at jeg skulde ha tilbudt mig å spionere i generalstaben i 1925. Hvis de folk, som har satt frem den påstand, hadde noget kjennskap til de virkelige omstendigheter ved min tjenstgjøring i generalstaben, vilde de ha funnet på noget bedre. Saken er nemlig den, at for det første
50 behøvde ikke jeg gå inn i generalstaben for å spionere, som de kaller det, for jeg kjente alt, som kunde være av interesse i generalstaben, og spesielt kjente jeg alt som kunde være av interesse for dem. Og for det annet var det aldeles utelukket, at jeg gikk inn i generalstaben igjen. Jeg gikk ut av generalstaben og av hæren sommeren 1923, og jeg gikk ut for godt med den bestemte beslutning aldri å gå
55 inn der igjen. Jeg kunde forklare dette nærmere og påvise og dokumentere det, men det vil ta altfor lang tid.

- På linje med denne påstand er en annen, likeså uhyrlig beskyldning, nemlig den, at jeg skulde ha virket som agent og provokatør i britisk tjeneste. Det er
60 vanskelig for mig å stå og svare på en så latterlig beskyldning; men jeg vil iallfall si så meget om min befatning med de britiske interesser, at den britiske regjering hadde ingen som helst ting med min ansettelse å gjøre. Jeg blev ansatt av Det norske utenriksdepartement, uten at den britiske regjering hadde nogen anelse om personen. Det var ikke mig som varetok de britiske interesser i Russland, det
65 var Norges legasjon. Alle skrivelser som gikk fra mig gikk gjennom Norges legasjon og Norges utenriksdepartement, og såvidt jeg vet finnes det kopier av hver eneste en av dem i departementet den dag idag.

70   Hvad er det da de vil, disse i det norske arbeiderparti, som beskylder mig for å ha
villet være med på omstyrtningspolitikk? Er det kanskje deres mening å ville ta
avstand fra den politikk? Eller mener de at det er kompromitterende å ha
sympatisert med dem? Eller er det deres mening å få de såkalte borgerlige til å slå
75   borgerlig standpunkt og således skape en presedens for, at arbeiderpartiet ved
chikane kan tvinge en mann ut av en borgerlig regjering, når han ikke lenger
passer i deres kram?

Nei, disse beskyldninger slår hinannen gjensidig ihjel og spiser hinannen
80   gjensidig op. Derfor har man også ophørt med disse og gått over til den teori,
som Moskvakommunistene har hevdet fra begynnelsen av, nemlig at jeg skulde
være britisk agent og provokatør. De sier: «At Quisling var revolusjonær og at
han av interesse for kapitalismens omstyrtelse tilbød oss sin tjeneste falt oss ikke
et øieblikk inn». Alle deres beskyldninger, hele deres bevisførelse går ut på å
85   vise, at jeg var agent og provokatør. Men når det ikke er riktig, og når det første
ikke er riktig, hvad blir så igjen? Jo, det som blir igjen, det er motivene til disse
angrep, det er målet, som er likeså lurvet som midlene. Og hvad er det? Jo, det er
først hevn, fordi jeg har klarlagt deres politikk og de resultater den fører til. For
det annet er det ønsket om å fjerne en politisk motstander, som kan være en
90   hindring for virkeliggjørelsen av deres planer. Og for det tredje er det kamouflasj,
angrep som det beste forsvar.

Jeg vil også protestere mot, at man har oppfattet mig slik, som at jeg nogensinne
har vært en tilhenger av Marx's lære. Jeg sier ikke dette for å undskylde mig,
95   men for å slå fast de virkelige forhold. Om forholdet hadde vært det motsatte,
hadde jeg ikke skammet mig for å vedkjenne mig det, vedkjenne mig, at jeg på
grunn av livets erfaring hadde kommet til en annen mening. Jeg tror til og med,
at i en tid som vår er det en meget almindelig foreteelse; men for mitt
vedkommende er det ikke så. Jeg vet heller ikke, hvorfor jeg mer enn andre
100   statsråder og stortingsmenn skal stå til ansvar for min politiske fortid, og til og
med for min fortid før jeg trådte inn i det aktive politiske liv. Men hvis så skal
være, så har ikke jeg noget å skjule eller noget å skamme mig over. Ingen vil vel
for alvor si i en tid som vår, efter de erfaringer vi har hatt i de siste 20 år, at vårt
samfund er ideelt organisert, og at forholdet mellem landene er som det skal og
105   bør være. Det er da ingen skam for en mann, at han ser med objektivitet og om
mulig med sympati på forsøk på å forandre disse forhold, inntil han blir
overbevist om, at disse forsøk ikke er ærlige eller ikke fører frem. Lenger har

heller aldri min sympati strakt sig overfor kommunismen og socialismen. Jeg har
110 aldri tilhørt disse partier og har aldri gitt dem min stemme. Men jeg har den
største medfølelse med at man bringer alle medborgere frem til velstand, til gode
og levelige forhold; det har alltid vært et grunsyn hos mig, og det skal aldri bli
forandret. Men som jeg har skrevet i min bok, sådan som det praktiseres er det
ikke socialisme, det er antisocialt, og nettop mennesker med samfunnsfølelse
115 føler sig frastøtt av dette og vender det forbitret ryggen.

Mitt grunnsyn har alltid vært det samme og aldeles uforenlig med Marxismen;
både min forstand og mine instinkter reagerer mot den. Og jeg har god grunn til
å tro, at når man regnet mig for rød og for bolsjevik, så var det fordi jeg ikke var
120 dum nok til å tro at bolsjevismen var ferdig om 14 dager og til å tro og
innrømme eller si, at det som de gjorde i Russland var altsammen idiotisk. Jeg
kan om det ønskes dokumentere min opfatning frem gjennom årene, både ved
de rapporter jeg har skrevet og ved de ting som jeg har skrevet for mig selv og
delvis holdt foredrag om. Jeg vil påstå at jeg var en av de meget få, som helt fra
125 begynnelsen av forstod hvad dette innebar, og som forstod at dette var en
verdensbevegelse, og ikke bare det at noen banditter hadde tatt makten. Jeg har
til slutt sammenfattet denne min opfatning av disse spørsmål i en rekke artikler,
som igjen er utgitt som en bok. Og de som gidder å lese det må da forstå, at dette
er ikke skrevet for penger, men det er skrevet på grunn av indre overbevisning.
130 Når min politiske opfatning er slik og i sin tendens alltid har vært den samme,
hvorledes kan man da tro, at jeg har gjort de ting som man beskylder mig for?

Men når jeg nu har tatt ordet er det ikke bare for å redegjøre for mig selv, men
det er for å anklage - jeg står ikke her som en privat person, men jeg står her som
135 landets forsvarsminister - jeg vil anklage det kompani av opviglere, der lever som
fiender av vårt samfund, og som har sammensvoret sig om å kaste av statens
autoritet og gjennomføre en samfunnsorden - hele verden har erfaring for hvad
den fører til - åndelig og materielt ødelegger den samfund og individ. At disse
personer for en stor del er de samme som angriper mig er en sak for sig, men jeg
140 skal hjelpe til å få trukket av dem fåreklærne, jeg vil vise folket hvorledes det
bedrages, og av hvem det blir bedraget. -

Hr. Nygaardsvold talte i forbindelse med Menstad-affæren om hjernerystelse.
Men det er øiensynlig to slags hjernerystelse - en som tilskrives ytre vold, og en
145 som skyldes at begrepene kastes om i hodet på en, så man ikke ser forskjell på
godt og ondt, ikke på svart og hvitt.

Hr. Nygaardsvold forsvarte affæren på Menstad, hr. Støstad gjorde likeså og
150 talte om oss som lakeier i den utenrikske kapitals tjeneste. Men hvad var
Menstad-affæren for noget? Under urolighetene på Menstad blev vi bekjent
med, at det ikke var nogen lokal affære men et planlagt oprør som skulde gå over
til reisning over det hele land. Det falt i våre hender dokumenter fra utlandet
som viste at bevegelsen skulde overføres til Oslo og Bergen.

155 Hvem var det som stod bak disse ting, som formidlet disse ting? Jo, det var to av
de sannhetsvidner som har optrådt mot mig. Disse og de andre som har vidnet
mot mig har gitt sig selv attest som ærlige og veltjente offentlige menn, men jeg
tillater mig å se på dem som kjøpte og betalte agenter, som fiender av vårt
160 fedreland og vårt folk.

Jeg har her fotografier, gjenpart av en revisjonsantegnelse, som en agent for den
internasjonale kommunistiske ledelse har gjort i Norge. Hvad viser den? Den
viser at den revolusjonære bevegelse i vårt land, den finansieres fra utlandet. De
165 har her i 1928-29 fått 500 000 kroner av en utenlandsk makt. Det er ikke mange
partier i vårt land som disponerer lignende summer til sitt arbeid. Det står her
detaljert allting, hvorledes de pengene er gått. De er også så frekke at de foreslår
økede bevilgninger til arbeid i Nord-Norge.

170 Hvor lenge skal vi finne oss i dette? Centralkomiteen, centralstyret, tar inn
nogen få hundre kroner her i Norge i kontingent, men de får tusener fra
utlandet til sitt eget bruk. Vi er bekjent med at iår har de fått ennu betydeligere
summer, vi er bekjent med at denne trafikk har foregått i årevis. Det er denne
klikk som sender telegrammer til Nord-Norge om at norske soldater skal gjøre
175 oprør, det er dem som danner celler i vår hær og flåte, i våre fabrikker og
forbereder alt til revolusjon og oprør.

Jeg vil advare mot at man undervurderer denne fare. Man sier at de egentlige
kommunister her i landet det er 4 000, men det er forholdsvis akkurat det
180 dobbelte av det antall som bragte det russiske rike til revolusjon, og de hadde
ingen stormakt i ryggen. Man skal huske på de utfører et iherdig arbeid, det er
ikke folk som gir op, og det iherdige arbeid krones med seier til slutt.

Hvad dernest angår det norske arbeiderparti, så sier man, det er ikke lenger
185 revolusjonært. Men hvad er forskjellen mellem det norske arbeiderparti og

Moskva-kommunistene? Det er den samme forskjell som mellom de gresk-katolske og de romersk-katolske. De gresk-katolske anerkjenner ikke paven i Rom, arbeiderpartiet anerkjenner ikke paven i Moskva. Men de holder på
190 Trotsky, en mann som er for rød selv for Russland.

De har ikke benektet at de har tatt hundretusener fra den internasjonale revolusjons ledelse, det kom jo frem ganske tydelig ifjor. Hva betyr det at de tar penger fra den internasjonale revolusjonære ledelse? Hvis man kjenner,
195 hvorledes opbyggingen av den er, hvem kan da være i tvil om, når han kan legge sammen 2 og 2 og vet at det er 4, hvilket uhyggelig ord man må bruke på det. Følelsene her i landet er avstumpet for disse ting, men jeg mener det er på tide at man ser saken i øinene.

Jeg vil ikke gå inn på personligheter, jeg vil ikke følge arbeiderpartiet på den linje, om jeg enn - når de anser det nødvendig å sverte min fortid - kunde ha lyst til å ligge under for den samme fristelse. Men jeg vil ikke gjengjelde ondt med ondt. Skjønt jeg således ikke vil bruke noget av det som jeg vet på min egen kant, vil jeg dog si så meget som at da jeg kom ned i Forsvarsdepartementet og
200 forlangte fremlagt de papirene som var der, fant jeg også papirer som er i høieste grad kompromitterende for enkelte av arbeiderlederne, og jeg skulde ønske at de papirer kunde dementeres, så det ikke var nødvendig å sitte med dem der nede.

Jeg mener at under slike forhold er der all grunn til å få øinene op for disse ting.
210 Det kan ikke være vanskelig å forutse, hvor dette fører hen, at hvis der ikke blir en forandring i dette, fører det før eller senere til en katastrofe. Og hvilken katastrofe, og hvilke resultater av den! Kan de som har ansvaret for disse ting, både de som arbeider for dem og de som skulde og burde motarbeide dem, kan de lett gå hen over konsekvensene av dem?

215 Jeg, som har gjennomlevd dette, jeg kan ikke føle mig beroliget med det argument, at Norge er ikke Russland. Jeg kan heller ikke bøie mig for deres innsikt som sier det, og jeg er heller ikke tilfreds med at jeg en dag vilde kunne si til dem: Hvem var det som hadde rett?

220 Man skal huske på den politiske kamp i vårt land, den er hittil ført som en strid mellom partier, innen rammen av en konstitusjon. Men likesom størsteparten av medlemmene her i salen igår flyttet ut i de andre rum for å se på denne demonstrasjonen, så risikerer vi nu at den politiske kamp føres ut på gaten.

Jeg ber om at man vil tenke over disse ting, at man vil stoppe den sociale kapprustning, som har ennu farligere konsekvenser enn rustningen mellom landene, at man vil tøile disse lidenskaper og denne kamplyst og se til sitt land og
230 dets interesser, lytte til fornuftens røst og tenke på at godvilje og samarbeid dog er bedre enn dette.

Min henstilling er dobbelt. Den er til borgerpartiene, der er jo talt så mange ord om samarbeid her i disse dager; men jeg henvender mig også til arbeidernes
235 representanter her: Her sitter jo dere representanter for de norske arbeidere. Hvilken forskjell er det på oss? Men vet dere, i hvilket spill dere er brikker? Dere kan da vel ikke ville gå til dette, dere må da stoppe op og se, hvor dette fører hen.

240 Jeg vil fortelle dere to ting som dere kanskje ikke er opmerksom på. Det er for det første, at i en revolusjon blir de revolusjonære ledere - av frykt og begivenhetenes utvikling - etterhånden nødt til å gjøre ting som de i normale tider vilde se på med forferdelse. For det annet, at i en revolusjon er det ikke dere, som til slutt kommer til å sitte med makten. Hvis dere ikke vet det, skulde
245 dere lese girondens historie i den franske revolusjon og sosialistenes historie i den russiske revolusjon.

Men spesielt vil jeg henstille til arbeiderpartiet - til kommunistpartiet vet jeg at det ikke nytter - at de stanser den besluttede organisasjon av arbeidervern, og at
250 de militære organisasjoner som allerede er dannet, oppløses. Vi så dette igår - vi så folk, som ikke var underlagt statens og den offentlige kontroll, optre i uniformer. Jeg talte med arbeiderpartiets representant i militærkomiteen om disse ting, og han sa: Det er bare ordensvern. Jeg vil tro ham på det, men jeg må dog si at her i arbeiderkalenderen for 1932 står opregnet hensikten med disse
255 organisasjoner. Når jeg sammenholder det med, hvad der sies i arbeiderpartiets prinsipielle program, får jeg det ikke riktig til å stemme, og jeg ser også at dette er det samme fikenblad som den internasjonale revolusjonære ledelse foreslår skal dekke disse organisasjoner. Det står her bl. a. at de skal beskytte arbeiderorganisasjonenes eiendom, de skal forhindre fascistiske anslag og
260 statskup. Det sies at de ikke har våben, men skal dette da skje med tørre never? Jeg vil allikevel henstille til arbeiderpartiet å stoppe dette, så at ikke dette fortsettes. For vi kommer ut på et skråplan. Samfundets maktmidler må være under samfundets kontroll.

Hr. Olsen-Hagen hadde igår fremme her en sak om frivillige organisasjoner. Hans fremstilling berodde på en misforståelse. Han hadde nemlig trodd at det som Forsvarsdepartementet hadde approbert var det som han omtalte, og som var fremlagt i arbeiderpartiets presse. Det er ikke tilfelle. Det som han fremla der
 270 er et helt privat forslag, utarbeidet av kaptein Omejer som et foredrag for militærkomiteen, og siden delt om til forskjellige, og blandt annet publisert i «De vernepliktige officerers tidsskrift», og jeg har også fått et eksemplar. Det er selvfølgelig ikke approbert av Forsvarsdepartementet, og det er heller ikke skjedd
 275 noget av dette bak Stortingets rygg. Men jeg vil minne om at Forsvarsdepartementet er den institusjon som har myndighet ifølge Stortingets beslutning til å handle angående de frivillige avdelinger. Forsvarsdepartementet har bemyndigelse til å autorisere de frivillige avdelinger.

Med hensyn til anvendelsen av militær under indre forhold, vil jeg si at
 280 krigsmakten kjenner ikke noget parti og går ikke inn hverken for den ene eller den annen part. Men forsvarets ordning i dette land har ført det med sig at rundt omkring ligger det store lager av våben og ammunisjon så godt som uten beskyttelse. Hvis disse magasiner skulde falle i uvedkommendes hender, vilde det ha ubegrensede følger. Våre samfundsfiender er opmerksomme på dette,
 285 men ikke de borgerlige. Jeg kunde citere her mange ting om dette. Og ved Menstad, hvad var det som skjedde der? Hvorfor sendte vi først og fremst militær dit? Jo, det var for å beskytte depotene ved Gråtenmoen. Der lå 1500 geværer, 300 000 skarpe patroner og 6000 kg. dynamitt. Hvis det var falt i hendene på den ophissede folkemasse der, hvad vilde da ha skjedd ved
 290 Skiensfjorden? Man må ha dårlig kjennskap til massens psykologi hvis man ikke forstår hvordan det måtte gå. Når de får slike maktmidler i sine hender vil de knuse alt omkring sig.

Jeg er enig med hr. Nygaardsvold når han sier at det mange ganger kan være
 295 bedre å sende mat enn politi og militære. Jeg er ikke noen tilhenger av dette at man skal sende militær hit og dit. Militær er som man sa i gamle dager «kongens yderste midler». Men like overfor det med depotene vil jeg si høit og tydelig fra at der vil ethvert forsøk bli møtt hurtig og energisk. Noget annet har ikke jeg for min part tatt initiativet til, nogen annen gang har ikke jeg utkommandert
 300 militær.

Det ligger jo i de civile myndigheters hånd å rekvirere militær når de mener at

det behøves. Men jeg vil også si at det er statsmaktenes første rett og første plikt
305 å sørge for oprettholdelsen av den almindelige orden og sikkerhet, og hvis ikke
en regjering kan klare den opgave, bør den forsvinne. Den siste historie i
Finnland, Lappobevegelsen, burde også ha lært våre revolusjonære at det ikke er
bare kapitalismens interesser som beskyttes av militærmakten, men at det også er
de andre som undertiden kommer inn under dens beskyttelse. Men hvis man
310 med frihet i klassekamp mener frihet til å undertvinge andre og påtvinge dem
sin politiske opfatning, så vil jeg ha sagt fra med en gang, og jeg tror jeg sier det
på regjeringens vegne, at det ikke vil bli tillatt.

I den nødstilstand som vårt land nu er i, da mangfoldige medborgere og vårt
315 hele samfund kjemper en hård kamp, blir det klarere og klarere for hver dag at
der må gjøres noget for at ikke det hele skal ende med sammenbrudd. Det må
utløses i samarbeid, ikke bare mellom de borgerlige partier, men også med
arbeiderne. Kamporganisasjonene mellom arbeid og kapital må erstattes av
organisasjoner for samarbeid, først mellom de enkelte ledd innen industriene, og
320 så mellom disse innbyrdes. Fellesnyttens må settes foran egennyttens, og
partipolitikk og arbeidskonflikter må bringes til ophør.

325

Kilde

Stortingstidende, 1932, s. 544-549.

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/fedrelandets-fiender>

330

335

340